

Nr 39.

Av herr Utbult m. fl., om ökat anslag till byggande av fiskehamnar.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, punkt 36, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor till byggande av fiskehamnar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår i skrivelse av den 3 september 1951, att anslaget höjes till 3 000 000 kronor.

I betraktande av den eftersläpning, som skett under många år i fråga om anslag till fiskehamnar, blir frågan mer och mer prekär, och svårigheterna att bevara båtarna för skadeverkningar vid uppehållet i hemorterna bli större för varje år som går. I många fall ha fiskehamnarna blivit för små genom den utbyggnad i storlekshänsende, som fiskebåtarna undergått de senaste tio åren. I andra fall ha hamnarna av samma orsak blivit för grunda, vilket förorsakat skador på båtarna. I alltför många fall saknas fiskehamnar helt, vilket gör, att fiskebåtarna måste ligga förankrade ute på redde, varigenom de vid hastigt påkommande stormar kunna riskera att slita sig loss och driva på land och åsamkas skada. Mycket beklagliga äro sådana fall, där fiskarena på grund av fiskets natur måste utöva detta långt ute till havs och ganska långt från hemorten i små mindervärdiga båtar, därför att de i saknad av en duglig hamn i hemorten icke kunna skaffa sig större och tidsenligare fiskebåtar. Man har också gång efter annan blivit påmind om olyckor, som skett ute på havet och som haft sin orsak i att fiskebåtarna varit för små och otillräckliga. Detta gäller i första hand på ostkusten.

Fiskehamnsutredningen kunde också vid sina resor efter kusterna konstatera, att förhållandena på många platser voro sådana, att om inte snara åtgärder företogos i fråga om fiskehamnarnas utbyggnad, kunde fisket komma att lida avsevärt avbräck. Utredningen skrev bland annat i sitt år 1947 avgivna betänkande:

»De från fiskarebefolkningen allt starkare framförda kraven på effektiva åtgärder till förbättring av fiskehamnarna äro enligt utredningens mening befogade. Hamnarna äro för denna yrkesgrupp liksom för all annan befolkning i samhällena utmed kusterna av samma utomordentligt stora betydelse som vägarna för befolkningen i landet. Fiskarens behov av hamnar måste karakteriseras såsom eftersatt. Ett intensifierat byggande av fiskehamnar är därför icke minst ur sociala synpunkter ett berättigat krav, som det för samhället bör vara angeläget att utan dröjsmål tillmötesgå.»

Under den tid som gått sedan fiskehamnsutredningen avlämnade sitt betänkande har situationen inte förbättrats utan avsevärt försämrats.

Redan vid 1943 års riksdag anförde statsutskottet bland annat i fråga om anslag till fiskehamnar följande: »Med vitsordande av riktigheten av de motionsvis anförda synpunkterna vill utskottet för sin del, även om det i nuvarande läge inte kan förorda ett högre anslag än det av Kungl. Maj:t föreslagna, likväl framhålla önskvärdheten av att fiskehamnsbyggnaderna framdeles måste bedrivas i snabbare takt än vad som under senaste åren varit möjligt.»

I statsutskottets utlåtande nr 6 vid 1950 års riksdag framhöll utskottet bland annat: »Härtill kommer att den fiskeritekhniska utvecklingen föranlett en icke obetydlig övergång till större båttyper, varför kraven på hamnarnas kapacitet numera ytterligare ökat. Uppenbart torde sålunda vara att stora, ännu icke tillgodosedda behov föreligga på förevarande område. Det motionsvis framförda yrkandet om en förstärkning av anslaget till byggandet av fiskehamnar finner därför utskottet i och för sig behjärtansvärt. Utskottet vill emellertid samtidigt understryka angelägenheten av att det av fiskehamnsutredningen framlagda principprogrammet förverkligas så snart förhållandena medgiva.»

De synpunkter, som ovan citerats, underströk statsutskottet ånyo vid 1951 års riksdag samt framhöll därtill: »Utskottet vill emellertid uttala den förväntan, att förutsättningarna för ett successivt avhjälpande av nuvarande eftersläpning i fiskehamnsbyggandet omsorgsfullt prövas. Om möjligt synas sålunda förslag om åtgärder av nu angiven innebörd böra framläggas redan till nästa års riksdag.»

Det i sjätte huvudtiteln nu framställda förslaget om ett anslag på 1,5 milj. kronor innebär emellertid ingen förbättring mot det anslag på 1 milj. kronor, som riksdagen beviljade förlidet år, alldenstund 200 000 kronor äro avsedda för hamnen på Visingsö i Vättern, vilken icke kan anses som en fiskehamn i vanlig mening och de 300 000 kronor, som ökningen därutöver innebär, icke torde täcka den kostnadsökning, som skett sedan föregående år och som träffat de tidigare igångsatta företagen.

Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför i en promemoria av den 30 november 1951 bland annat följande. För att täcka nu beräknade kostnadsökningar och för att kunna fortsätta arbetena i tre bohushamnar — arbeten inom fångdammar som icke kunna avbrytas utan att redan utförda arbeten spolieras — erfordras under nästa budgetår ett belopp av 1 410 000 kronor, motsvarande i statsbidrag 1 310 000 kr. För det fall att anslaget endast kommer att uppgå till förenämnda belopp — 1 310 000 kronor — kunna inga nya bidrag beviljas till vare sig underhålls-, iståndsättnings- eller nya arbeten under budgetåret 1952/53. Vidare erhålla de nuvarande hamnavdelningarna i Stockholm och Karlskrona inga nya arbeten, varför det måste ifrågasättas huruvida de inte måste nedläggas eller starkt begrän-

sas samt arbetare och arbetsbefäl entledigas. Då arbeten av denna speciella art kräva stor yrkesskicklighet och lång erfarenhet av sina utövare, torde det därefter komma att möta stora svårigheter att, sedan arbetare och befäl övergått till andra sysselsättningar, återupptaga verksamheten. Med hänsyn till det i andra sammanhang redovisade behovet av arbeten på detta område måste den nuvarande organisationen anses vara allt för liten. Det synes därför lämpligt, att anslagen beräknas med hänsyn tagen jämväl till att den befintliga begränsade arbetar- och befälskadern får bibehållas.

Då Bohuslän enligt hittills tillämpade principer och i enlighet med av fiskehamnsutredningen uppdragna linjer bör erhålla 45 procent av de medel, som anvisas till byggande av fiskehamnar, bör anslaget för hela landet beräknas till 1,9 milj. kronor. Vidare bör enligt inhämtade uppgifter ett belopp av 0,2 milj. kronor beräknas för hamnen på Visingsö, varför anslaget bör höjas till minst 2,1 milj. kronor.

Härigenom skulle de påbörjade hamnbyggena i Bohuslän kunna fortsättas, en mindre del av anslaget skulle kunna begagnas till att avhjälpa de värsta bristerna i de gamla fiskehamnar i samma län, som nu hotas att raseras, samt återstående belopp användas på andra avsnitt av kusten.

I väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse av den 3 september 1951 föreslås, att 3 milj. kronor böra anslås till fiskehamnsbyggen. Styrelsen anför som motivering härför bland annat följande. När det gäller att bedöma behovet av anslagsmedel för ifrågavarande ändamål, måste även beaktas, att kostnaderna för nu pågående hamnföretag komma att ökas med hänsyn till under senaste året inträffade prisstegringar. För att under de närmaste två åren kunna tillgodose det mest trängande behovet av ny- och ombyggnad av fiskehamnarna, fortsatt utbyggnad av sådana företag som erhållit statsbidrag till igångsättandet samt ytterligare till pågående byggnadsföretag, där de tidigare beräknade kostnaderna till följd av det senaste årets prisstegringar komma att överskridas, beräknar styrelsen att ett belopp av 4 000 000 kronor kommer att erfordras. Då för ändamålet ett belopp av 1 000 000 kronor finnes tillgängligt för innevarande budgetår, uppgår således behovet av anslagsmedel för nästkommande budgetår till 3 000 000 kronor.

En omständighet, som i detta sammanhang icke tidigare närmare berörts men som är av mycket stor betydelse, då det gäller att taga ställning till anslagets storlek, är, att vid de tre stora hamnbyggnadsföretag, som berörts i den ovan åberopade promemorian av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av den 30 november 1951 och där arbetena redan äro igångsatta, skola arbetena utföras inom fångdamm. Här föreligga stora risker att, om anslagen bli för små och arbetena därför måste utföras med mindre arbetskraft och ökad tidsutdräkt, fångdammen kan, vid de svåra stormar med höga vattenstånd, som särskilt på västkusten ofta förekomma under höst- och vinter-

månaderna, förorsaka att dammarna brista, vilket kan komma att vålla både statsverket och hamnintressenterna stora extra kostnader.

Då vi utgå ifrån att riksdagen icke vill medverka till att dylika händelser skola inträffa och med hänvisning till vad vi i övrigt anfört, hemställa vi, att riksdagen ville besluta, att till byggande av fiskehamnar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1952.

Birger Utbult.

Ernst V. Staxäng.

Olaus Nyberg.

Wald. Svensson.

Edvin Jacobsson
i Igelsbo.

Johan Ahlsten.

Bengt Arweson.

Carl E. Johansson
i Torp.
